**Valiokunnan lausunto UaVL 7/2026 vp─ HE 175/2026 vp**

# Ulkoasiainvaliokunta

**Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027**

**Valtiovarainvaliokunnalle**

## JOHDANTO

### *Vireilletulo*

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027 (HE 175/2026 vp): Asia on saapunut ulkoasiainvaliokuntaan lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 26.10.2026.

### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:
- alivaltiosihteeri Pirjo Tulokas, ulkoministeriö
- osastopäällikkö Juha Savolainen, ulkoministeriö
- apulaisosastopäällikkö Ramses Malaty, ulkoministeriö
- talousjohtaja Katja Bordi, ulkoministeriö
- erityisasiantuntija Jenny Sjöberg, ulkoministeriö
- tiiminvetäjä Venla Voutilainen, ulkoministeriö
- Senior Adviser Patrik Bredbacka, Teollisen yhteistyön rahasto Oy (FINNFUND)
- pääekonomisti Kristiina Karjanlahti, Teollisen yhteistyön rahasto Oy (FINNFUND)
- johtaja, vaikuttamistyö Ilmari Nalbantoglu, Suomalaiset kehitysjärjestöt - Finnish Development NGOs Fingo ry
- kansainvälisen avun osaamisen kehittämisen ja vaikuttamisen Suvi Virkkunen, Suomen Punainen Risti
- toiminnanjohtaja Helena Laukko, Suomen YK-liitto
- kansainvälisen politiikan asiantuntija Mari Pasula, WWF Suomi

## VALIOKUNNAN PERUSTELUT

### *(1)* Johdanto

*(2)* Ulkoministeriön pääluokkaan 24 esitetään vuoden 2027 talousarvioesityksessä määrärahoja yhteensä 1,148 miljardia euroa. Vuodelle 2027 on kohdennettu yhteensä 39 miljoonan euron vähennys osana hallituksen keväällä 2026 linjaamia talouden sopeutustoimia. Pääluokan määrärahoista ulkoasiainhallinnon osuus on 25 prosenttia, kriisinhallinnan 5 prosenttia,

kansainvälisen kehitysyhteistyön, mukaan lukien humanitaarinen katastrofiapu 56 prosenttia ja muiden menojen 13 prosenttia.

*(3)* Budjettiesityksen perusteluissa todetun mukaisesti Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tärkeimpinä päämäärinä on turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen alueelliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. Tiivis yhteistyö kumppanimaiden kanssa, hyvät kahdenväliset suhteet sekä kansainvälisen oikeuden kunnioittaminen ja vahvistaminen todetaan Suomen kansainvälisten suhteiden kulmakiviksi. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustana mainitaan oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja demokratia. Euroopan unionin ja puolustusliitto Naton todetaan muodostavan Suomen ulkopolitiikan yhteistyövaraisen ytimen.

## Toimintamenot

*(4)* Ulkoministeriön toimintamenoiksi vuodelle 2027 esitetään 244,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2026 varsinaiseen talousarvioon verrattuna toimintamenosäästöt kasvavat vuonna 2027 4,9 miljoonalla euroa.

*(5)* Saadun selvityksen mukaan hallitusohjelman mukaisia tuottavuusohjelman toimenpiteitä sekä muita vaalikauden aikana päätettyjä toimintamenosäästöjä on kohdistettu hallinnonalalle yhteensä 21,6 miljoonaa euroa. Toimintamenosäästöistä 11,8 on miljoonaa euroa kohdennettu suoraan ministeriön toimintamenoihin, 1,8 miljoonaa euroa Team Finland -uudistuksen vienninedistämisen palveluihin ja loput 8,0 miljoonaa euroa ulkoministeriön muille momenteille. Toimintamenosäästöt ovat ulkoministeriössä aiheuttaneet muun muassa sen, että ulkoministeriössä ei järjestetä diplomaatti- eikä hallintouralaisten korvaavaan rekrytointiin tähtäävää koulutusta (Kavaku- ja Halku -kurssit) lähivuosina.

*(6)* Osana valtionhallinnon tehostamista ministeriöiden viestintä on keskitetty valtioneuvoston kansliaan. Saadun selvityksen mukaan ulkoministeriön kokemukset uudistuksesta ovat myönteisiä.

*Edustustoverkko*

*(7)* Ulkoministeriön edustustoverkon merkitys Suomen intressien edistäjänä, talouskasvun tukijana sekä kansainvälisten kumppanuuksien solmijana ja ylläpitäjänä on keskeinen. Edustustoverkolla on myös tärkeä rooli turvata yhteiskunnan perustoimintoja, jos Suomeen kohdistuisi vakava ulkopuolelta tuleva uhka.

*(8)* Suomen edustustoverkko kattaa 94 edustustoa vuonna 2027. Luvussa ovat mukana Business Finlandilta siirtyneet toimipisteet. Vuoden 2026 aikana perustetaan konsulaatti Müncheniin ja konsulitoimipaikka Torontoon sekä suljetaan edustustot Islamabadissa, Kabulissa ja Yangonissa.

*(9)* Edustustoverkon menojen arvioidaan vuonna 2027 olevan yhteensä noin 164 miljoonaa euroa, kun mukaan lasketaan Team Finland -momentilta maksettavat menot. Edustustoverkon menot ovat noin 2/3 ulkoministeriön toimintamenoista.

*(10)* Ulkoasiainvaliokunta korostaa kattavan ja toimivan edustustoverkon tärkeyttä Suomen ja suomalaisten etujen ajamiseksi laajalti valtionhallinnon ja yhteiskunnan eri sektoreilla. Edustustoverkko osana ulkoasiainhallintoa palvelee valtionhallinnon lisäksi kansalaisia, yrityksiä sekä muita yhteistyökumppaneita. Verkon merkitys korostuu nykyisessä turvallisuuspoliittisessa ympäristössä, jossa kumppanuuksien merkitys on kasvanut entisestään.

*(11)* Saadun selvityksen mukaan paineet edustustoverkon supistamiselle osana julkisen talouden sopeuttamistoimia ovat tulevina vuosina merkittävät verkon edustaessa noin 2/3 ulkoministeriön toimintamenoista. Valiokunta painottaa edustustoverkon kehittämisessä ja ylläpitämisessä pitkäjänteisyyttä sekä laaja-alaista kokonaisharkintaa. Muuttuva toimintaympäristö vaatii ennakointia, seurantaa, analyysiä ja joustavaa resurssien käyttöä. Edustustoverkon kattavuudessa ja resursoinnissa on huomioitava sekä ulko- ja turvallisuuspolitiikan että talouden tarpeet vienninedistämiseen sekä taloudelliseen turvallisuuteen liittyvien kysymysten muodossa, jotta voidaan varmistaa mahdollisimman kattava, toimiva ja tehokas edustustoverkosto. Edustustoverkoston kehittämisen tavoitteena on oltava Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen vaikuttavuuden vahvistaminen, huoltovarmuuden varmistaminen, kaupallistaloudellisten suhteiden rakentaminen, suomalaisyritysten kansainvälistymisessä tukeminen ja vienninedistäminen. Edestakainen liike samojen edustustojen sulkemisen ja uudelleen avaamisen välillä ei ole Suomen etujen mukaista eikä valiokunnan peräänkuuluttamaa pitkäjänteisyyttä, ja sitä pitää välttää. Ulkoasiainhallinnon toimintamenoihin kohdistettava tuottavuusvähennys kohdennetaan talousarvioesityksessä ensisijaisesti ulkoministeriön toimintamenoihin Suomessa, eikä edustustoverkkoon.

*(12)* Osana edustustoverkon kehittämistä valiokunta kehottaa ottamaan käyttöön kustannustehokkaita sekä kansantaloutta tukevia edustautumistapoja hakemalla mallia muun muassa muista Pohjoismaista sekä pyrkimällä hyödyntämään Euroopan unionin ulkosuhdehallinnon edustustoverkostoa. Lisäksi valiokunta painottaa pitkäaikaista kantaansa siitä, että edustustokiinteistöistä osana valtion kiinteistöomaisuutta on pidettävä huolta remonttien oikea-aikaisella toteuttamisella.

*(13)* Toimintamenoihin liittyen valiokunta kiinnittää huomiota Suomen ehdokkuuteen YK:n turvallisuusneuvoston jäseneksi kaudelle 2029-2030. Valiokunta pitää tärkeänä jäsenyyden hyvää valmistelua ja hoitamista sekä riittävää resursointia sen tarjoamien vaikutusmahdollisuuksien maksimoimiseksi.

*Vienninedistäminen*

*(14)* Team Finland -uudistuksen vienninedistämisen palveluihin esitetään talousarviossa 22,5 miljoonaa euroa. Saadun selvityksen mukaan momenttiin ei kohdisteta yleistä säästövelvoitetasoa suurempia leikkauksia.

*(15)* Vienninedistämisen tehostamiseksi päätetty Business Finlandin ulkomaantoimintojen integrointi ulkoministeriöön toteutui suunnitellusti 1.1.2026. Integraation toimeenpano on jatkunut ministeriön sisäisinä toimina henkilöstöhallinnon, taloushallinnon, tietohallinnon, tilaratkaisujen ja perehdytyksen muodossa. Tämä työ jatkuu vuoteen 2027.

*(16)* Ulkoasiainvaliokunta on pitänyt tärkeänä Suomen julkisrahoitteisen vienninedistämistoiminnan tehostamista. On myönteistä, että tämä työ on edistynyt. Erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten kansainvälistymisen tukeminen on tärkeää. Valiokunta pitää tärkeänä, että vienninedistämisen palveluille on jatkossakin talousarviossa oma erillinen momentti toimintaan käytettyjen resurssien tason ja toiminnan vaikuttavuuden seurannan varmistamiseksi.

*(17)* Valiokunta pitää myönteisenä asiantuntijakuulemisessa saamiaan tietoja vienninedistämisen maksullisten palveluiden pilotoinnista kuluvan vuoden lopulla. Tämä on tärkeää palveluiden kysynnän hahmottamiseksi sekä resurssien suuntaamiseksi oikeille alueille.

*Kriisinhallinta*

*(18)* Vuodelle 2027 esitetään sotilaalliseen kriisinhallintaan ulkoministeriön pääluokassa 45 miljoonaa euroa (UM + PLM yhteensä 116,3 miljoonaa euroa vuonna 2027). Määrärahaan on kohdennettu 5 miljoonan euron vähennys johtuen Libanonin kriisinhallintaoperaation (UNIFIL) päättymisestä ja 3,1 miljoonan euron vähennys johtuen määrärahan tarkentuneesta käyttöarviosta. Operaatioissa toimivan henkilöstön määrän arvioidaan vuonna 2027 olevan noin 300 sotilasta. Momentilla on varalla olo -rahaa 11,1 miljoonaa euroa vuonna 2027.

*(19)* Siviilikriisihallintaan ehdotetaan 13,1 miljoonaa euroa vuodelle 2027. Määrärahaan on kohdennettu yhteensä 3,9 miljoonan euron vähennys osana hallituksen syksyllä 2025 ja keväällä 2026 linjaamia toimintamenosäästöjä. Viime vuosina Suomi on osallistunut siviilikriisinhallintaan noin 100-150 henkilöllä. Siviilikriisinhallintaan palkattujen asiantuntijoiden määrän arvioidaan olevan noin 100 henkeä vuonna 2027. Kyseessä on alin osallistumistaso yli kymmeneen vuoteen.

*(20)* Ulkoasiainvaliokunta korostaa kriisinhallintaa yhtenä tärkeänä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alana osana kansainvälistä vastuunkantoa ja yhteisen turvallisuuden rakentamista. Valiokunta painottaa kokonaisvaltaisuutta kriisinhallinnassa sekä niin siviili- kuin sotilaallisen kriisinhallinnan resurssien turvaamisen tärkeyttä.

*(21)* Valiokunta kiinnittää huomiota myös kriisinhallinnan tarkkailuoperaatioihin osallistumiseen ja niiden tarjoamaan mahdollisuuteen osoittaa kustannustehokkaalla tavalla Suomen sitoutuneisuutta kansainväliseen sääntöpohjaiseen järjestelmään eri kriisialueilla. Myös Suomen tiedonsaannin ja näkyvyyden kannalta määrällisesti pienikin osallistuminen tarkkailuoperaatioihin voi tarjota merkittävää hyötyä.

*Rauhanvälitys*

*(22)* Rauhanvälitykseen ehdotetaan 3,2 miljoonaa euroa, mikä on 0,7 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2026. Ulkoministeriön rauhanvälitystoiminta keskittyy erityisesti Länsi-Balkaniin, Lähi-idän alueelle ja Afrikan sarveen. Tavoitteena on edistää naisten ja nuorten osallistumista rauhanprosesseihin. Myös tukea naisrauhanvälittäjäverkostoille jatketaan. Tuki uskonnollisten ja perinteisten vaikuttajien verkostolle pysyy osana Suomen rauhanvälitystoimintaa. Vesidiplomatiatoiminnan kansallisen osaamisen ja kansainvälisen

yhteistyön kehittämistä jatketaan ja saadun selvityksen mukaan kansainvälinen kysyntä Suomen osaamiselle vesidiplomatiassa on kasvanut.

*(23)* Ulkoasiainvaliokunta korostaa rauhanvälityksen olevan yksi tärkeä osa Suomen ulkopolitiikkaa. Se on konkreettinen tapa osallistua vakauden lisäämiseen globaalisti ja tarjoaa samalla muun muassa YK-areenoilla mahdollisuuden kumppanuuksiin laajasti eri maiden kanssa. Rauhanvälitystyö myös tukee Suomen YK-turvaneuvostokampanjointia ja mahdollista tulevaa jäsenyyttä. Resurssien turvaaminen tälle toiminnalle on tärkeää.

**Kehitysyhteistyö**

*(24)* Ulkoasiainvaliokunta korostaa kehityspolitiikan merkitystä osana Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Kehitysyhteistyön päämäärät perustuvat kestävän kehityksen tavoitteisiin, joiden toteutumista Suomi edistää. Valiokunta pitää tärkeänä jatkuvuutta kehityspolitiikassa ja pitää myönteisenä, että talousarvioesitykseen kirjatun mukaisesti Suomen painopisteet säilyvät ennallaan. Painopisteitä ovat naisten ja tyttöjen aseman, itsemääräämisoikeuden, seksuaali- ja lisääntymisterveyden vahvistaminen sekä koulutus ja ilmastotoimet sekä digitalisaatio.

*(25)* Talousarvioesityksessä todetun mukaisesti Ukraina on hallituskaudella Suomen suurin kehitysyhteistyön kohde. Tuki Ukrainalle -momentille esitetään kuluvan vuoden tavoin yhteensä 56,5 miljoonaa euroa vuonna 2027. Talousarvioesityksen mukaan kaikessa tuessa otetaan huomioon oikeusvaltiorakenteiden vahvistaminen sekä korruptiontorjunta. Ukrainaan kohdennetaan myös merkittävästi humanitaarista apua.

*(26)* Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön esitetään vuoden 2027 talousarviossa määrärahaa 483 miljoonaa euroa. Lisäksi jatketaan kehittyvien maiden tukemista laina- ja sijoitusmuotoisella kehitysyhteistyörahoituksella noin 35 miljoonan euron vuositasolla. Kokonaisuudessaan Suomen julkisen kehitysyhteistyön tasoksi arvioidaan yhteensä 1,105 miljardia euroa. Tästä noin puolet on ulkoministeriön hallinnoimaa varsinaisen kehitysyhteistyömomentin ja laina- ja sijoitusmuotoisen momentin mukaista rahoitusta ja loput eri ministeriöiden hallinonaloilta jälkikäteen kehitysyhteistyöksi raportoitavia eriä.

*(27)* Edellä mainittu määrärahataso merkitsee sitä, että Suomi kohdistaa kehitysyhteistyöhön vuonna 2027 noin 0,36 prosenttia bruttokansantulosta. Valiokunta kiinnittää huomiota pääministeri Orpon hallitusohjelmaan, jossa todetaan, että Suomi on historiallisesti ollut sitoutunut YK-suosituksen mukaiseen kehitysrahoituksen 0,7 prosentin bruttokansantulotasoon, vaikka tavoitteeseen ei ole päästy.

*(28)* Rahoituksen tavoitetasoon liittyen valiokunta kiinnittää huomiota myös kansainvälisten suositusten mukaiseen tavoitehaarukkaan suunnata 0,15-0,2 prosenttia bruttokansantulosta vähiten kehittyneille ja hauraille valtioille (LDC-maat, Least Developed Countries). Valiokunta pitää myönteisenä, että LDC-rahoituksen seuranta on palautettu talousarvioesitykseen. On tärkeää huomioida jatkossakin tämä maaryhmä kehitysyhteistyössä. Saadun selvityksen mukaan vähiten kehittyneiden maiden osuuden arvioidaan vuonna 2027 asettuvan noin 0,08 prosentin BKT-tasolle johtuen ennen kaikkea kehitysyhteistyövarojen kokonaistason laskusta.

*(29)* Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että osana julkisen talouden sopeutustoimia kuluvalla hallituskaudella tehdyt kehitysyhteistyön määrärahaleikkaukset ovat johtaneet siihen, että myös toiminnasta Suomen painopistealueilla on jouduttu leikkaamaan varoja. Kokonaiskuvan hahmottamiseksi määrärahamuutosten vaikutuksista ja rahoituksen vaikuttavuudesta valiokunta on pitänyt perusteltuna, että ulkoministeriö valmistelee raportin kehitysrahoituksen vähennysten konkreettisista vaikutuksista Suomen kehitysyhteistyöhön (UaVL 5/2025 vp). Saadun selvityksen mukaan raportti toimitetaan valiokunnalle loppuvuodesta 2026.

*(30)* Erityisesti vähenevien määrärahojen tilanteessa valiokunta korostaa pitkäaikaista kantaansa siitä, että on ensiarvoisen tärkeää, että Suomi tehostaa ja ajaa kehityspolitiikan tavoitteitaan myös EU:n kehityspolitiikassa, kansainvälisissä rahoituslaitoksissa ja YK-järjestöissä. Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää vahvaa kansainvälistä yhteistyötä ja kehitysrahoituksen rahoituspohjan vahvistamista myös uusien kumppaneiden kanssa samoin kuin yksityisen rahoituksen lisäämistä. Valiokunta painottaa erityisesti laina- ja sijoitusmuotoisen kehitysyhteistyön mahdollisuuksia mobilisoida yksityistä pääomaa kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. On myös huomionarvoista, että kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset tilastoituvat valtion talousarvioon rahoitustaloustoimena ja ovat alijäämäneutraaleja.

*(31)* Laina- ja sijoitusmuotoiseen rahoitukseen liittyen Finnfundin asiantuntijalausunnossa todetaan, että yhtiön toimintamalli perustuu vakaaseen ja ennakoitavaan pääomitukseen. Finnfundin vaihdettavien lainojen takaisinmaksun käynnistyminen lähivuosina ilman vastaavaa pääomitusta tai konversiota loisi markkinoille kielteisen signaalin valtion tuen heikkenemisestä. Se voisi olennaisesti nostaa yhtiön rahoituskustannuksia sekä heikentää mahdollisuuksia mobilisoida yksityistä pääomaa. Finnfundin toiminnan jatkuvuuden ja vaikuttavuuden varmistamiseksi on tärkeää varmistaa valtion varojen säilyminen yhtiön käytössä joko erillisillä pääomakorotuksilla tai käynnistämällä Finnfundin vaihtokelpoisten lainojen konvertointi osakepääomaksi.

*(32)* Monenkeskisen kehitysyhteistyön osalta valiokunta korostaa erityisesti YK:n ja sen alaisten järjestöjen merkitystä Suomen kehityspolitiikan tavoitteiden ja kestävän kehityksen edistämisessä. Valiokunta pitää myönteisenä, että talousarvioesityksessä korostetaan edelleen YK:n väestörahasto UNFPA:a, tasa-arvojärjestö UN Womenia ja lastenrahasto UNICEFia. Saadun selvityksen mukaan YK:n palestiinalaispakolaisten avustusjärjestö UNRWA:n rahoitus on voimassa vuoden 2026 loppuun. Sen jälkeiselle ajalle uutta rahoituspäätöstä ei ole tehty. Suomi tukee palestiinalaispakolaisia muun muassa YK:n uuden Palestiina -jälleenrakennusrahaston ja Maailman ruokaohjelman kautta.

*(33)* Suomalaisten kansalaisjärjestöjen tuki säilyy talousarvioesityksessä entisellään noin 98 miljoonan euron tasolla. Tämä on noin 20 prosenttia varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahoista. Ulkoasiainvaliokunta pitää tätä myönteisenä huomioiden järjestöjen tekemän työn tuloksellisuus ja monipuolisuus sekä se, että järjestöjen kautta apu saavuttaa myös vähiten kehittyneitä maita. Järjestöt tekevät myös tärkeää työtä globaalikasvatuksen ja kehitysviestinnän saroilla.

*(34)* Humanitaariseen apuun esitetään vuodelle 2027 yhteensä noin 117 miljoonaa euroa. Rahoitus koostuu talousarvioesityksen eri momenteilta ja käyttösuunnitelmakohdista ja vastaa noin 19 prosenttia varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahoista. Valiokunta kiinnittää huomiota YK:n vuoden 2025 humanitaariseen yleiskatsaukseen, jonka mukaan yli 300 miljoonaa ihmistä maailmassa tarvitsee humanitaarista apua ja suojelua. Valiokunta pitää Suomen määrärahaesitystä tärkeänä osoituksena olla osaltaan vaikuttamassa humanitaaristen kriisien hoitoon. On tärkeää, että avussa painottuu kaikkein haavoittuvimpien auttaminen. Suomen tulee jatkossakin huomioida myös alirahoitetut ja pitkittyneet kriisit. Humanitaarisen avun riippumattomuus ja tarveperustaisuus on tärkeää turvata kaikissa olosuhteissa. Lisäksi on tärkeää, että valtionhallinnossa panostetaan kansainvälisen humanitaarisen oikeuden osaamiseen ja toimeenpanoon. Tämä on erityisen tärkeää tilanteessa, jossa sotilaallisen puolustuksen investoinnit kasvavat.

## VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Ulkoasiainvaliokunta esittää,

*että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon*.

Helsingissä 20.10.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johannes Koskinen sd
varapuheenjohtaja Sofia Vikman kok
jäsen Eva Biaudet r
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Inka Hopsu vihr
jäsen Kaisa Juuso ps
jäsen Atte Kaleva kok
jäsen Anne Kalmari kesk
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Jarmo Lindberg kok
jäsen Veijo Niemi ps
jäsen Antti Rinne sd
jäsen Jenna Simula ps
jäsen Ville Skinnari sd
jäsen Tytti Tuppurainen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Sanna Antikainen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tiina Larvala

## Eriävä mielipide

## Perustelut

Vuoden 2027 talousarvioesityksessä hallitus ehdottaa vähennettäväksi keväällä 2026 tehdyn päätöksen mukaisesti 35 miljoonaa euroa kehityspoliittisista lainoista ja sijoituksista. Vuonna 2027 kehityspoliittisten lainojen ja sijoitusten määrärahat olisivat siten noin 35 miljoonaa euroa. On huomattavaa, että kehyskaudella laina- ja sijoitusmuotoista kehitysrahoitusta on vähennetty 75 prosenttia.

Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan erilaisia rahoitusratkaisuja. Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset eroavat lahjamuotoisesta kehitysavusta siinä, että niissä on tuotto- ja palaumaodote. Vipuvaikutuksen kautta pyritään mobilisoimaan yksityistä ja julkista rahoitusta kestävää kehitystä edistäviin toimiin. Samalla voidaan vahvistaa suomalaisten yritysten läsnäoloa kehittyvillä markkinoilla. Lahjamuotoinen kehitysapu ja kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset eivät ole toisiaan poissulkevia.

Esitämme lisättäväksi 35 miljoonaa euroa kehityspoliittisiin lainoihin ja sijoituksiin. Kehityspoliittisia lainoja ja sijoituksia on ohjattava kohteisiin, jotka eivät lisää valtiontalouden alijäämää ja joilla on myös palaumaodote. Ilmastonmuutos on keskeisempiä kansainvälisiä haasteita ja siksi on tärkeää, että kehityspoliittisia lainoja ja sijoituksia ohjataan ilmastorahoitukseen - ilmastonmuutoksen torjumiseen ja sopeutumiseen.

Kehityspolitiikka on keskeinen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, jonka avulla voidaan vahvistaa kahdenvälisiä suhteita, rakentaa kaupallistaloudellisia kumppanuuksia globaalin etelän maihin sekä edistää suomalaisyritysten vientiä ja investointeja. Ulkopoliittista vaikuttavuutta tarvitaan esimerkiksi Suomen kampanjoidessa YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuvaksi jäseneksi kaudelle 2029-2030. Osallistumalla kansainväliseen kriisinhallintaan Suomi edistää vakautta ja turvallisuutta. Vakauden ja rauhan rakentamisessa on tärkeää yhteensovittaa diplomatia, humanitaarinen apu, kehitysyhteistyö, rauhantyö ja kriisinhallinta.

*Edustustoverkon kehittäminen*

Edustustoverkon kautta Suomi vaikuttaa kansainvälisesti ja edistää ulko- ja turvallisuuspoliittisia tavoitteitaan. Edustustoverkkoa on kehitettävä strategisesti ja suunnitelmallisesti vastaamaan muutoksiin kansainvälisessä toimintaympäristössä. Tämä edellyttää arviointia, millä alueilla ja maissa Suomen läsnäoloa on tarkoituksenmukaista ja perusteltua vahvistaa. Tavoitteena on Suomen vaikuttavuuden vahvistaminen, kaupallistaloudellisten suhteiden rakentaminen, suomalaisyritysten kansainvälistymisessä tukeminen ja vienninedistäminen.

Edustustojen toiminnoissa on tärkeää yhdistää tiiviimmin diplomatian, viennin ja investointien edistäminen sekä strategisten kumppanuuksien rakentaminen. Suomella on merkittävää osaamista puhtaassa energiassa, energiatehokkuudessa, kiertotaloudessa, ympäristöteknologiassa ja vesiosaamisessa, jotka on integroitava järjestelmällisemmin osaksi

vientiä. Suomella on myös arktista osaamista, joka tulee nostaa nykyistä vahvemmin osaksi Suomen ulkopolitiikkaa ja taloudellisia ulkosuhteita.

***Mielipide***

Edellä olevan perusteella esitämme,

*että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.*

Helsingissä 20.10.2026

ed. Johannes Koskinen sd.
ed. Ville Skinnari sd.
ed. Antti Rinne sd.
ed. Tytti Tuppurainen sd.

## Eriävä mielipide

## Perustelut

Suomen ulkopoliittinen toimintaympäristö on vaikeampi kuin vuosikymmeniin. Maailmassa käydään enemmän aseellisia konflikteja kuin kertaakaan toisen maailmansodan jälkeen, ja siviilit kantavat niistä yhä raskaamman taakan. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu, palestiinalaisten kansanmurha Gazassa ei ole päättynyt ja Sudanissa on käynnissä maailman suurin humanitaarinen kriisi. Samaan aikaan suurvaltakilpailu kiristyy, kansainvälistä oikeutta poljetaan ja ilmastokriisi syventää köyhyyttä ja epävakautta. Suomen kaltaisen pienen maan turvallisuus ja vaikutusvalta nojaavat tällaisessa maailmassa siihen, että kansainvälinen sääntöpohjainen järjestelmä toimii ja että sitä puolustetaan johdon-mukaisesti kaikkialla.

Kehitysyhteistyö ja humanitaarinen apu ovat keskeisiä välineitä maailman vakauttamisessa ja konfliktien ehkäisyssä. Kehitysyhteistyö ei ole ulkopolitiikan sivujuonne, vaan keskeinen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ydintä. Tämän hallituskauden aikana kehitysyhteistyöstä on leikattu historiallisen paljon: laskutavasta riippuen kehitysyhteistyöstä on leikattu 20-30 prosenttia, eli yli miljardi euroa. Kehitysyhteistyöhön kohdistuneet leikkaukset ovat olleet mittasuhteiltaan kohtuuttomia, ja näin suuret ja nopeatahtiset vähennykset asettavat paitsi haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset hengenvaaraan, myös heikentävät Suomen kehitysyhteistyön vaikuttavuutta ja tekevät ulkopolitiikasta katkonaista ja ennakoimatonta aikana, jolloin Suomen kehitysyhteistyörahoitusta kaivataan enemmän kuin koskaan suurten kansainvälisten rahoittajien supistaessa rahoitustaan. Pidämme hyvänä, että humanitaarisen avun määrästä ei leikata ensi vuonna ja että Suomen tuki Ukrainalle jatkuu vakaana. Tuen Ukrainalle ei kuitenkaan pitäisi vähentää muuta kehitysyhteistyörahoitusta.

Suomi on ollut pitkään sitoutunut YK:n tavoitteeseen käyttää 0,7 prosenttia bruttokansantulosta kehitysyhteistyöhön ja 0,2 prosenttia BKTL:sta vähiten kehittyneiden LDC-maiden tukemiseen. Se, että tavoitteeseen ei olla päästy ei ole peruste luopua siitä. Arvion mukaan vuonna 2027 Suomen kehitys-yhteistyörahoituksen taso on vuonna 2027 vain 0,36 prosenttia BKTL:sta. Suomen onkin laadittava uskottava suunnitelma sovitun tason saavuttamiseksi. Nyt hallitus haluaa valjastaa kehitysyhteistyötä vienninedistämisen välineeksi, vaikka kehitysyhteistyön ensisijainen tehtävä on kansainvälisten sitoumusten mukaisesti köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentäminen.

Vaikka olemme tyytyväisiä siihen, että hallitus jatkaa kehitysyhteistyöjärjestöjen rahoitusta, on se aiemmin tällä kaudella leikannut kehitysyhteistyövaroin rahoitetun tuen järjestöjen viestintä- ja globaalikasvatushankkeilta (VGK-tuki), jolla järjestöt ovat tehneet pitkäjänteistä tiedotus-, koulutus- ja vaikuttamistyötä. Samalla ulko- ja turvallisuuspoliittisten avustusten painopiste on siirtynyt rauhantyöstä ja ihmisoikeuksista vienninedistämiseen. Suunta on väärä, ja poikkeaa Suomen pitkäaikaisesta linjasta. Lisäksi hallitus kohdistaa ensi vuonna laina- ja sijoitusmuotoiseen kehitysyhteistyöhön noin 35 miljoonan euron sopeuttamisen, mikä vaarantaa kestävän kehityksen edistämisen sijoitustoiminnan kautta. Myös Finnfundin toiminnan jatkuvuus tulee varmistaa tulevaisuudessakin. Finnfundin pääomaa tulisi korottaa joko konvertoimalla

vaihdettavia lainoja osakepääomaksi tai erillisillä korotuksilla 2017 ja 2021 myönnettyjen vaihdettavien lainojen lyhennysten ja korkojen verran.

Ilmastonmuutos on aikamme kohtalonkysymys. Kuivuudet, tulvat ja helleaallot voimistuvat jo nyt, ja ne iskevät kovimmin niihin maihin ja ihmisiin, jotka ovat vaikuttaneet vähiten ilmastokriisin eskaloitumiseen ja joilla on vähiten mahdollisuuksia sopeutua siihen. Toisaalta ilmastokatastrofin vaikutukset näkyvät myös jo lähialueillamme: tänä kesänä Eurooppaa korventanut helleputki johti kymmenien tuhansien turhaan kuolemaan. Ilmastonmuutos on globaali turvallisuusuhka, joka ruokkii konflikteja ja epävakautta. Siksi onkin typerryttävää, että hallituksen esityksessä Suomen ilmastorahoituksen osuus on laskenut radikaalisti noin puoleen kauden alusta vain 121 miljoonaan euroon. Ilmastorahoitus on palautettava.

Suomi on ollut vuosikymmeniä tunnettu roolistaan rauhanvälittäjänä ja konfliktien ratkaisijana. Nyt hallitus kuitenkin esittää mittavia leikkauksia sekä kriisinhallintaan että rauhantyöhön. Kriisinhallinnan 8,1 miljoonan euron leikkauksesta viisi miljoonaa selittyy Libanonin kriisinhallintaoperaation (UNIFIL) päättymisellä, mutta Suomi voisi halutessaan sitoutua toisen YK:n rauhanturvaoperaation rahoittamiseen, sillä rahoitustarve on akuutti, tai varautua jatkotoimiin Libanonissa esimerkiksi yhdessä joidenkin EU-maiden kanssa. UNIFIL:in ohella kriisinhallinnasta vähennetään 3,1 miljoonaa euroa, ja siviilikriisinhallintaan esitetään yhteensä 3,9 miljoonan euron vähennystä. Tämä tarkoittaa, että yhä harvempi suomalainen osaaja päätyy töihin kriisialueille, ja heidän määränsä on arvioitu laskevan 130 hengestä 100 henkeen. Myös rauhanvälityksestä leikataan, ja ensi vuonna siihen ehdotetaan 0,7 miljoonaa euroa vähemmän kuin viime vuonna. Kysymmekin: miksi Suomen roolia rauhanrakentajana pienennetään juuri silloin, kun maailmassa on käynnissä enemmän konflikteja kuin koskaan toisen maailmansodan jälkeen?

Huolta herättää myös se, että ei ole varmuutta siitä, jatketaanko Suomen tukea YK:n palestiinalaisjärjestö UNRWA:lle. Useat YK-toimijat ovat todenneet suoraan, että UNRWA:a ei ole mahdollista korvata toisella toimijalla. On todella tärkeää, että Suomi jatkaa UNRWA:n tukemista.

Leikkaukset osuvat myös laajemmin ulkoministeriöön. Henkilöstömenojen lisäksi lähetystöverkostoon kohdistuu karsimispaine, minkä lisäksi diplomaattien koulutussykliä on harvennettu. Tämä on omiaan heikentämään Suomen ulkopoliittisia verkostoja ja vaikutusvaltaa, mikä on erityisen ongelmallista huomioiden Suomen tavoite tulla valituksi YK:n turvallisuusneuvostoon kaudelle 2029-2030. Onko Suomella todella varaa vetäytyä tällaisella hetkellä kansainväliseltä toimintakentältä?

Ulkoministeriön hallinnonalalle kohdistuvat leikkaukset ovat kaikkiaan vaaraksi globaalille kehitykselle ja uhkaavat heikentää Suomen mainetta luotettavana toimijana. Leikkaukset heikentävät Suomen kykyä edistää ulkopoliittisia tavoitteitaan ja tekevät Suomen ulkopolitiikasta ennakoimatonta ja katkonaista.

***Mielipide***

Edellä olevan perusteella esitämme,

*että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.*

Helsingissä 20.10.2026

ed. Inka Hopsu vihr.
ed. Veronika Honkasalo vas.